

Kranjsko. Slovensko tesarsko in zidarsko društvo v Ljubljani lepo napreduje; ima že črez 300 udov. — V Novem mestu in okolici hudo nadlegujejo cigani prebivalce; oblastva pa niti prsta ne ganejo.

Primorsko. Trgovska in obrtna zadruga v Gorici, ki bode krepka podpora slov. trgovcem, je že začela poslovati. — Pokojni nadškof Zorn je volil svoje imetje dijaškemu semenišču. — Trzasko namestništvo je razpustilo občno delavsko izobraževalno pravavarstveno društvo, ki je bilo mokraško.

Hrvaško. V nekaterih vaseh brodskega okraja so nastali nemiri, vlada je tja poslala vojake. — Pri deželni vladi se ustanovi poljedelski oddelek; predsednik mu bode dr. Malin. — Delovanje sabora se do preklica ustavi.

Ogersko. Državni zbor je izrekel zahvalo svetl. cesarju, ker bodo deset spomenikov dali na lastne stroške postaviti v Budapešti. — Proračun Budapešte kaže 700 tisoč primanjkljaja. Tako liberalci gospodarijo!

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so zaukazali, da se naj frančiškani in sicer observanti, reformati, alkantarci in rekolekti zedinijo v jeden red, ki se naj imenuje red minoritov ali manjših bratov.

Italijansko. Rudini, ministerski predsednik, je izdal naredbo, da se naj s katoliškimi društvi ravno tako postopa kakor z anarhističnimi. Daleč se je spozabil Rudini, da verne katolike primerja s prekucuhli!

Francosko. Lozé, dozda francoski poslanik na Dunaju, bi moral iti za generalnega guvernerja v Algerijo v Afriki, pa ni hotel; zato je postal policijski prefekt Lepine guverner algerijski.

Nemško. Cesar Viljem si na vse načine prizadeva, da bi državni zbor privolil za mornarico 300 milijonov; celó Bismarku se laska. — Socijalni demokratje imajo te dni glavni zbor v Hamburgu. Prihodnjč se tudi hočejo udeleževati deželnozborskih volitev.

Rusko. Car in carica sta z ministrom Muravjevom odpotovala v Darmstadt na Nemško. — Vlada je začela delati prekop ali kanal med Rivo in Kerzonom, to je med Vstóčnim in Črnim morjem; res, veličansko delo!

Grško. Novo ministerstvo je sestavil Zaimis, dozda državnozborski predsednik. Pravosodni minister je postal katoličan Toman; to je prvi slučaj, da je katoličan minister na Grškem.

Špansko. Tudi v tej državi imajo novo vlado. Ministerski predsednik je liberalcec Sagasta, ki bode bržčas takoj poklical s Kube generala Weylerja, na Kubi pa uvedel samoupravo. Bog ve, ali bo ondi s tem ustaja končana?

Afrika. Laški vojaki se le do Božiča ostanejo v Kasali. Potem pa laška vlada to trdnjavo odstopi Angležem; mogoče, da Lahí nekaj grošev zanjo dobijo, vsaj zaradi lepšega.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Bosne.

V Serajevu, avg. 1897.

(Dalje.)

Predragi!

Lepša in veličastnejša nego vsa mohamedanska svetišča je katoliška katedrala ali stolnica, sezidana v gotskem slogu z dvema stolpoma, ki stojita kakor dva

čuvaja tik glavnih vrat. Dolgo so se nabirali mili darovi, preden se je zamogla sezidati ta lepa hiša božja, tudi Slovenci so žrtvovali marsikateri krajcar v dušni blagor svojih jugoslovanskih bratov, revnih trpinov — in ko se je leta 1889. slovesno blagoslovila, bila je tudi naša lavantinska škofija pri svečanosti zastopana po preč. stolnem dekanu L. Hergu in že rajnem prelatu g. Fr. Kosarju.

Blizu stolnice je centralno semenišče za odgojo katoliških duhovnikov; ta zavod vodijo oo. jezuiti, ki v znani svoji ljubeznivosti in gostoljubnosti radi sprejmejo vsakega popotnika, ter mu razkažejo svojo lepo cerkev, koje kupola se ravno sedaj preslikuje — ga popeljejo tudi na streho semenišča, katera je po načrtu orientalskih (jutrovih) hiš čisto ravna, ter mu razkažejo vse zunanje znamenitosti mesta.

Tudi mohamedani skrbijo za odgojo svojih »duhovnikov«; sezidali so za nje tako imenovano »šerijat šolo«, poslojpe elegantno, kakoršnega ne najdeš ne v Gradcu, tudi v Zagrebu ne; tukaj stanujejo v posameznih sobah mohamedanski bogoslovci in njih profesorji, ter študirajo svoj koran, gotovo težko delo, ker so tudi potrebni počitnic; ravno so se bili razšli vsak na svojo stran, sicer ne bi bil imel tako lepe priložnosti, si vse natanko ogledati.

Čisto blizu te šole je Sinan Tekke, samostan dervisev, kjer imajo vsak četrtek večer svojo izvanredno pobožnost! Znašiti ti delam krivico, ako dvomim, ali veš prav ali ne, kaj so dervisi — pa če jih tudi po imenu poznaš, njih življenje ti je znašiti neznanó. — Dervisi so mohamedanski menihi, ki posnemajo skupno življenje krščanskih redovnikov, seveda je velika razlika med njimi in našimi samostani. Oni ne poznajo nobenih obljub, tudi obljube samskega življenja ne, nekateri imajo svoja posebna stanovanja, ter pridejo le takrat v samostan, kedar je tja služba kliče. Za blagor človeštva malo storijo, da bi n. pr. kakor naši redovniki ljudstva v veri poučevali, ljudem kazali polje obdelovati itd. — Delijo se v več vrst, v tem pa so vsi slični, da opravljajo na dan določene molitve, naštevajo nekatere lastnosti božje, ter plešejo. Preden začnejo svoje plese — in to je »posebna« pobožnost, katero po četrtnih opravljajo — zapoje njih redovni predstojnik nekaj iz korana, pri vsakem odstavku odgovarjajo dervisi, ki se v krog postavijo, z navdušenim »allah«. Včasih se tudi sedejo na pete, laket pri laktu in vsi se začnejo zibati ali samo z glavo, ali s celim gornjim truplom naprej in nazaj ali pa na desno in levo. Včasih dervisi skraja mirno sedijo, kar vsi vstanejo kakor po taktu, vsi na zemljo gledaje — nato se začnejo vrteti in dalje ko zdržijo, večjo zaslugo imajo. Včasih se tudi eden drugemu nasloni na rame, ter tako v krogu pleše, glasno »allah« klicaje. Pri teh plesih rabijo tu in tam instrumente, n. pr. flavte ali pavke. — Vendar to ni edino opravilo dervisev, sicer bi se tudi pri nas obilo vročekrvnih fantov ali deklet oglasilo za tak red. Dervisi poznajo tudi zatajevanje — nekateri se zaprejo v svoje celice za dalj časa, drugi si pritrğajo pri spanju; da ne zaspijo, privežejo si svoje lase na vrv, ki visi raz stropa, drugi se zopet postijo pri kruhu in vodi. V samoti molijo za blagor človeštva, za razširjanje njih vere, spremljajo tudi večkrat vojake na bojišče, ter jih navdušujejo h hrabenosti in mučeništvu. Tako so n. pr. pred leti dervisi važno ulogo igrali v vojski v Egiptu.

Dovolj bi ti še lahko pisal o dervisih, pa bojim se, da bi si pri tem preveč razburil svoje nežne živce, ter bi dervisi še v spanju plesali pred tvojimi očmi. Prihodnjč več!

Volk in kmet.

(Ruski spisal L. N. Tolstoj.)

Lovci so preganjali volka. A volk naleti na kmeta. Kmet je namreč šel iz škednja in nosil seboj cepec in vrečo.

Volk mu reče: »Kmetič, skrij me — lovci me preganjajo«. Kmetič volka pogladi, ga skriva v vrečo in si jo obesi na hrbet. Lovci ga dojdejo in ga vprašajo, ali ni videl volka? — »Ne, nisem ga videl«.

Lovci odidejo. Volk izskoči iz vreče in napade kmeta s tem namenom, da ga pojé. Kmet mu reče: »Ah, volk, ti nimaš duše; jaz sem tebe rešil, a ti me hočeš pojesti?«. A volk mu na to odgovori: »Ni več stare gostoljubnosti«.

»Še je stara gostoljubnost, vprašaj koga hočeš — vsak ti bode pritrtil«. In volk reče nato: »Pa dobro, greva skupaj po poti. Koga bova prvega srečala, tega bova vprašala: Ali še se nahaja stara gostoljubnost ali ne«. Če nama reče: da — pustim te, če reče: ne, te pojém«.

Gresta po poti in srečata slepo staro kobilo. Kmet vpraša: »Povej mi, kobila, ali še je stara gostoljubnost ali ne?«.

Kobila reče: »Kako je? Živela sem 12 let pri enem gospodarju, mu 12 žrebet povrgla, in cel ta čas orala in vozila, a lani sem oslepila in neprenehoma sem delala na mlinu; toda začelo se mi je vrteti in padla sem na kolo. Ljudje so me pretepali, odvlekli me za rep pod breg in me izbacnili. Zavedla sem se zopet, se izvlekla, in zdaj grem — ne vem, kamo«. Volk reče:

»Vidiš, kmet, — ni več stare gostoljubnosti«. — »Počakaj, še bova dalje vprašala«. Gresta dalje, srečata starega psa. Kmet reče:

»Povej mi pes, ali še je stara gostoljubnost na svetu ali ne?«.

»Kako je? Živel sem pri gospodarju 15 let, mu čeval njegovo hišo, lajal in grizel, a zdaj sem se postaral, nimam več zobov, — nagnali so me z dvorišča, in zdaj ne vem, kamo bi se podal«.

Volk reče: »Slisiš, kaj pravi«. A kmet mu reče nato: »Čakajva, da tretjega srečava«.

In srečata lisico. Kmet reče: »Povej mi lisica, ali še se nahaja stara gostoljubnost na svetu ali ne?«. A lisica reče: »Zakaj hočeš znati?«. — Kmet odgovori: »Vidiš, volk je pred lovцем bežal, pa me začel prositi, — in jaz ga skrujem v vrečo; a zdaj me hoče pojesti«.

Lisica reče: »Ali more tako velik volk v tako vrečo? Ko bi jaz to videla, jaz bi vaju sodila«. — Kmet reče: »Celi je bil notri, vprašaj ga sama!«. In volk reče: »Resnično«. Lisica reče: »Ne verujem, dokler ne vidim. Pokaži mi, kako si v vrečo splazil!«.

Tedaj pomoli volk glavo v vrečo in reče: »Tako«. Lisica reče: »Celi zlezi noter, ker drugače ne vidim«. — Volk zleze v vrečo in lisica reče kmetu: »Sedaj zaveži«. Kmet zaveže in lisica reče: »Kmet, sedaj pokaži, kako na škednju žito mlatiš«. Kmet se je razveselil in začel s cepcem biti po volku.

In tedaj reče: »Glej lisica, kako se na škednju obrača žito«, — in udari lisico po glavi in jo ubije, a sam reče: »Ni več stare gostoljubnosti«.

Smešnica. Neki bedak je zasmehoval modrijana zaradi velikosti njegovih ušes. »Priznavam«, je rekel ta, »da imam za človeka skoro prevelike, vendar se mi dozdeva, da imate vi premajhne — za osla«.

Razne stvari.

Domače. (Cesarjev god.) V ponedeljek ob 9. uri dopoldne so mil. knezoškof peli v stolni cerkvi slo-

vesno sv. mašo s »Te Deum« ob mnogobrojni asistenci. Navzoči so bili vojaški dostojanstveniki, zastopniki raznih uradov in srednjih šol ter veliko število drugih vernikov, ki so prav goreče prosili, naj večni Bog našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. še dolgo, dolgo let ohrani mili Avstriji v sedanjih žalostnih dneh!

(Mašnikovo posvečenje.) Prihodnjo soboto, ob 7. uri zjutraj bodo mil. knezoškof v svoji kapeli v mašnika posvetili č. g. dijakona Antona Kolarica, ker je dne 25. julija še bil premlad za posvečenje. G. novomašnik bode potem prihodnjo nedeljo pel prvo sv. mašo v meniški cerkvi na Ptuju.

(Telegram iz Kozjega.) Č. g. dr. Iv. Lipold, župnik v Št. Petru pod Sv. gorami, je sinoči ob 8. uri umrl. Pogreb bode jutri ob 10. uri.

(»Peronospora ali strupena rosa) ter način, kako se tej bolezni obraniti«. — Ti izvrstni članki, našim bralcem dobro znani, so izšli v posebni knjižici pod navedenim naslovom. Knjižica stane 10 kr., kdor jih več kupi, dobi primerno nagrado, ter se naroča pri g. pisatelju Anton Kosi-ju, učitelju v Središču.

(Novo sejmišče v Mariboru.) V ponedeljek je prvič bil živinski sejem na novem sejmišču v Melinju blizu broda. Slovenskim časnikom so to seveda ni prej naznanilo; mestni očetje mariborski se brigajo skoro samo za nemštvo, čeprav bodo na tem sejmišču stojine po 10 ali 5 kr. plačevali tudi slovenski živinorejci.

(Nepotrebna jeza.) »Tagespošta«, celjska »Vah-tarica« in »Mariboržanka« popisujejo po svoje sodnijsko obravnavo v Celju dne 28. sept., ko sta g. B. Ferk in g. L. Brože bila od 8 slovenskih in 4 nemških porotnikov enoglasno oproščena. Iz vsake vrste teh poročil se vidi zelena nemšurska jeza. Da, ko bi zagrizeni nemčurji bili takrat porotniki, bil bi »Slov. Gospodar« obsojen, in naj bi bil tako nedolžen, kakor dete v zibelki. Saj se poznamo!

(G. dr. Janez Stepischnegg), ki je z velenjskim Priboschitzem dne 28. sept. pred porotniki v Celju veliko pravdo zgubil, s to razsodbo ni zadovoljen in se je pritožil na c. kr. najvišje sodišče. Svobodno, bode potem večji račun, pa ne za »Slov. Gospod.«, ampak za g. Priboschitza in njegova tovariša!

(Davica ali difteritis) precej močno razsaja v kamniski župniji blizu Maribora. Pobrala je že več otrok. Sicer pa se ta otrokom toli nevarna bolezen tudi zopet v Mariboru oglašja.

(Volilcev za občinski zastop mariborski) je po najnovejšem štetju 1894, in sicer v prvem razredu 678, v drugem 300 in v tretjem 916. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko je med temi volilci Slovencev. Precej jih že mora biti, ker mariborske Nemce vedno o občinskih volitvah prijema strah pred — Slovenci.

(Na mariborski vinorejski soli) se bode dne 24. oktobra praznovala 25letnica njenega obstanka. Žal, da je v teh 25 letih ta šola slovenskim posestnikom kaj malo koristila, ker je nje glavni namen ponemčevanje naših mladeničev.

(Premovanje) in ogledovanje goveje živine se bo pričelo dne 11. okt. ob 9. uri na Ljubnem v gornji Savinjski dolini. Razpisanih je: za bike 2 darili v znesku 130 kron; za krave 17 daril v znesku 810 kron; za teleta 110 kron; okrajni odbor je daroval še posebej 200 kron. Skupne premije znašajo torej 1250 kron.

(Redka prikazen.) Prijatelj od gornje Savinje nam poroča: Cvetočji jablani sta te dni videti pri hiši Jeraj-Spendetovi na Spodnji Rečici.

(Židje imajo povsodi prednost). Na prošnjo »feldpridigarja« dr. Kische v Pragi je letos dovolilo vojno ministerstvo, da smejo židovski novinci pri osmem koru, namesto 6. oktobra, ko obhajajo židje svoj veliki